

Vergaderjaar 1990-1991

21 852

Een nieuwe regeling voor de schadeloosstelling en onkostenvergoeding van leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (Wet schadeloosstelling leden Tweede Kamer)

Nr. 5

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 31 oktober 1990

1. Algemeen

Diverse fracties hebben vragen gesteld bij het voorliggend wetsvoorstel wat er toe strekt uitvoering te geven aan de voorstellen van de Commissie Emolumenten leden Tweede Kamer (hier verder te noemen commissie-Dees). De Tweede Kamer heeft over deze voorstellen de motie Wiebenga c.s. (Kamerstukken II 1989/90, 18 677, nr. 13) aangenomen, waarin het Presidium van de Tweede Kamer werd verzocht de invoering van de voorstellen te bevorderen.

Zonder af te doen aan mijn eigen verantwoordelijkheid als medewetgever, meen ik te kunnen stellen dat het gepast is, waar het gaat om de rechtspositie van de leden van de Tweede Kamer zeer grote waarde toe te kennen aan de eigen opvattingen van de Tweede Kamer over dit onderwerp. Om deze reden is dan ook op het verzoek van de Voorzitter van de Tweede Kamer om de benodigde wetgeving voor te bereiden positief gereageerd. De beantwoording van de diverse gestelde vragen over de inhoud van de voorstellen, moet dan ook worden gezien in het licht van het feit dat met het wetsvoorstel wordt beoogd uitvoering te geven aan voorstellen die door de Tweede Kamer zijn gedaan.

Een groot aantal leden stelde vragen over de fiscale aspecten van de voorgestelde regelingen. De staatssecretaris van Financiën heeft een notitie terzake van de belastbaarheid van onkostenvergoedingen voor politieke ambtsdragers toegezegd. In deze notitie zullen ook de onkostenvergoedingen voor leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan de orde komen. De antwoorden van de staatssecretaris van Financiën op de gestelde vragen zullen u spoedheidshalve door hem separaat worden toegezonden.

De leden van de fractie van D66 wezen er op dat zij een voorbehoud hadden gemaakt ten aanzien van de voorgestelde onkostenvergoeding voor reiskosten buiten woon/werkverkeer. Zij vonden deze onkostenvergoeding aan de hoge kant. Ook de leden van de fractie van Groen Links maakten hier opmerkingen over. Hier kan worden volstaan met een

verwijzing naar de antwoorden van de commissie-Dees op de hierover gestelde vragen (Kamerstukken II 1989/90, 18 677, nr. 5, blz. 4).

De leden van de fractie van D66 vroegen met welk bedrag de totale kosten van de onkostenvergoeding voor reiskosten zullen verminderen wanneer slechts aan 75% of 50% van de kamerleden een OV-jaarkaart wordt verstrekt. Indien 75% van de kamerleden kiest voor de OV-jaarkaart dan verminderen de kosten extra met f 107 412. Bij 50% is dit bedrag f 215 550.

Dezelfde leden vroegen om een nadere specificatie van het bedrag van f 11 500. Ook de leden van de fractie van Groen Links vroegen hierom. Volstaan wordt hier met een verwijzing naar de specificatie zoals die in kamerstuk 18 677, nr. 5 op blz. 6 door de commissie-Dees is gegeven.

De leden van de fractie van D66 vroegen voorts of een decentraal arbeidsvoorwaardenoverleg consequenties voor het wetsvoorstel kan hebben. Op dit moment wordt overleg gevoerd over de invoering van een decentraal arbeidsvoorwaardenoverleg. Ik kan op de uitkomsten van dit overleg niet vooruit lopen.

Bij de toelichting op de terugwerkende kracht van het wetsvoorstel, waarover werd gevraagd of het om netto of bruto bedragen gaat, wordt opgemerkt dat is uitgegaan van onbelaste onkostenvergoedingen.

De leden van de fractie van Groen Links stelden vast dat op een drietal aspecten de rechtspositie van de leden van de Tweede Kamer wordt herzien, te weten de verhoging van de schadeloosstelling, de invoering van de Interimregeling Ziektekosten voor kamerleden en de wijziging van de onkostenvergoedingen. Gevraagd werd naar de samenhang tussen de elementen. Behalve de wenselijkheid om maatregelen ten aanzien van de rechtspositie zoveel mogelijk met elkaar in samenhang in één pakket te bezien, is een samenhang tussen deze drie aspecten niet aanwezig, waarbij tevens onderschreven kan worden dat de eerste twee elementen niet noodzakelijkerwijs uit de «Oort»-problematiek voortvloeien.

De leden van de fractie van Groen Links stelden ook vragen over de salarisontwikkeling vanaf 1980. Ter informatie moge het volgende dienen:

	salaris schaal 14, 7 BBRA (bruto)	schadeloosstelling (bruto)
1980	92.391	90.883
1990	106.958 (stijging van 15,77%)	106.812 (stijging van 17,53%)

Een koopkrachtvergelijking tussen overheid en marktsector levert het volgende beeld op:

	2x modaal	4x modaal
Marktsector		
1980	100	100
1990	96.0	95.0
overheid		
1980	100	100
1990	88.7	88.3

2. Kosten

De leden van de fracties van de P.v.d.A. en Groen Links vroegen naar

diverse aspecten van de kosten verbonden aan dit wetsvoorstel. Hier zal worden geprobeerd de vragen zo volledig mogelijk te beantwoorden, waarbij diverse vragen met elkaar worden verbonden.

Voor de structurele kosten is van de volgende bedragen uitgegaan.

A. reiskosten woon/werkverkeer

De huidige kosten bedragen	
150 x f 10.330 (24.000 km volgens ambtenarenregeling)	f 1.549.500
De nieuwe kosten zijn	
150 x f 5.154 (OV-jaarkaart)	f 773.100
Dit betekent minder kosten	<u>f 776.400</u>

B. reiskosten buiten woon/werkverkeer

(op dit moment geen afzonderlijke regeling)

150 x 20.000 x f 0,44	f 1.320.000
-----------------------	-------------

C. verblijfkosten

Kosten huidige «overige kosten»	f 4.099.195
Nieuwe verblijfkosten (uitgaande van de etmaalvergoeding per 1 mei 1990 en van gemiddelde afstanden tussen de in de tabel genoemde afstanden)	f 2.657.509
Dit betekent minder kosten	<u>f 1.441.686</u>

D. beroepskosten

(op dit moment geen afzonderlijke regeling)

150 x f 11.500	f 1.725.000
----------------	-------------

Als de kosten van de voorgestelde reiskosten buiten woon/werkverkeer (B), verblijfkosten (C) en beroepskosten (D) worden opgeteld, blijkt dat deze regelingen samen ten opzichte van de huidige «overige kosten» f 1.603.314 meer kosten.

Er zijn niet voldoende gedetailleerde gegevens beschikbaar om te kunnen berekenen of invoering van de «glijdende schaal» in de verblijfkostenregeling, meer kosten met zich mee brengt. Overigens zijn er geen aanwijzingen dat invoering van de «glijdende schaal» ten opzichte van gefixeerde kilometers tot meer kosten leidt.

De effecten van de verhoging van de schadeloosstelling over 1989 en 1990 zijn (de gevolgen van de Inhoudingswet zijn buiten beschouwing gelaten):

1989	1990 (inclusief maatregel per 1-4)	structureel per jaar (per 1-4-90)
oud f 103.355	f 105.948	f 106.812
nieuw f 107.814	f 111.662	f 112.946

Het is mij niet bekend hoe de raming van de commissie-Dees tot stand is gekomen. Wel kan er op worden gewezen dat de commissie-Dees is uitgegaan van de cijfers per 1989, terwijl in de raming bij het wetsvoorstel de schadeloosstelling per 1 april 1990 is berekend.

De structurele kosten van het wetsvoorstel kunnen als volgt worden gespecificeerd:	
verhoging schadeloosstelling	f 916.650
invoering interimregeling	f 675.000
reiskosten woon/werk	f 776.400 -/-
overige onkostenvergoedingen (zie hierboven)	f 1.603.314
leden Europees Parlement	f 265.275
	<u>f 2.683.839</u>

Het verschil met het in het wetsvoorstel genoemde bedrag van f 2.69 milj. is te verklaren doordat de bedragen van de benodigde structurele wijzigingen van Hoofdstuk II en van Hoofdstuk VII afzonderlijk zijn afgerond en vervolgens bij elkaar zijn opgeteld.

De leden van de fractie van Groen Links vroegen om een overzicht van de gevolgen van de regeling van de verblijfskosten, gegroepeerd naar afstand woon/werkverkeer over de jaren 1989, 1990 en 1991.

Opgemerkt wordt dat de bedragen die volgen uit de voorgestelde regeling afhankelijk zijn van de etmaalvergoeding voor rijksambtenaren bedoeld in het Reisbesluit 1971. Deze vergoeding wordt twee maal per jaar bijgesteld, te weten per 1 mei en per 1 november. Het overzicht zoals dat door de commissie-Dees is gepresenteerd, is gebaseerd op het per 1 januari 1990 geldende bedrag van f 162,-.

De stelling van de leden van Groen Links dat niet alle voorstellen terug werken is in dit verband niet juist. Hieronder worden de gevraagde tabellen gepresenteerd. De tabel per 1 november 1989 is opgenomen in het rapport van de commissie-Dees.

De tabel na de verhoging van de etmaalvergoeding per 1 mei 1990 levert het volgende beeld op (zie artikel 8 van het wetsvoorstel):

bedrag A = f 62,38 en bedrag B = f 163; dit resulteert in

0 km f 7.868
 10 km f 12.758
 75 km f 17.286
 150 km en meer f 22.820

Per 1 november 1990 is de etmaalvergoeding vastgesteld op f 166,-. Dit levert het volgende beeld op:

bedrag A = f 63,53 en bedrag B = f 166; dit resulteert in

0 km f 8.013
 10 km f 12.993
 75 km f 17.604
 150 km en meer f 23.240

Wat de kosten voor 1990 betreft, wordt een nota van wijziging ingediend bij de voorgestelde 2e suppletore wijziging van Hoofdstuk 2 van de begroting voor 1990 (wv. 21 853).

De nota van wijziging betreft een bijstelling omlaag van artikel 03.02 met f 172.000. De reden van deze bijstelling is gelegen in een verrekening bij de effecten van de aftopping van het reiskosten-forfait per 1-8-90. In de oorspronkelijke berekening is abusievelijk op een hele jaarbasis i.p.v. over de periode 1-8-90 tot en met 31-12-90 gerekend. Voor de structurele kosten van het wetsvoorstel heeft dit evenwel geen gevolgen.

3. Artikelen

Artikel 2

De leden van de fractie van Groen Links vroegen naar de motivering van de koppeling van de schadeloosstelling met het maximum van schaal 14 van het BBRA. In de memorie van toelichting is als motivering gegeven dat koppeling aan het maximum van schaal 14 als voordeel heeft dat bij eventuele wijzigingen van de lengte van schaal 14 geen discussie ontstaat naar de plaats van de schadeloosstelling daarin. Voorts is de koppeling het gevolg van de waardering die volgens de Tweede Kamer aan de functie van kamerlid verbonden moet zijn. In een incidenteel geval is een verhoging van het salaris van een ambtenaar van schaal 14 trede 7 naar schaal 14 trede 9, niet ondenkbaar.

Artikel 3

De opmerking van de leden van de V.V.D.-fractie versta ik aldus, dat deze leden de verwijzing in artikel 2 van het wetsvoorstel naar het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1984 wettetechnisch minder juist achtten en in plaats daarvan liever een regeling zagen overeenkomstig de letteraanduidingen in de Wet op de bezoldiging van de rechterlijke ambtenaren. Ik deel deze mening niet. De systematiek van de Wet op de bezoldiging van de rechterlijke ambtenaren houdt in, dat in een bijlage bij deze wet is aangegeven welk salaris de in de wet genoemde verschillende categorieën rechterlijke ambtenaren genieten. Een eventuele wijziging in deze bijlage geschiedt, voor zover het gaat om aanpassing aan een wijziging van algemeen karakter overeenkomstig wijziging in de bezoldiging van burgerlijk rijkspersoneel, door middel van een algemene maatregel van bestuur. Deze systematiek – uiteraard zonder indeling in categorieën kamerleden – is ook neergelegd in de huidige Wet schadeloosstelling leden Tweede Kamer der Staten-Generaal. Voordeel van de in het voorliggende voorstel opgenomen regeling acht ik, dat voor «reguliere» wijziging wat betreft het hoogste regelnummer van schaal 14 BBRA 1984 geen afzonderlijke algemene maatregel van bestuur vereist is. Met de leden van de V.V.D.-fractie ben ik van mening dat artikel 63 van de Grondwet op dit punt delegatie toelaat.

Artikel 6

De leden van Groen Links vroegen waarom de IZR-regeling niet verplicht wordt gesteld voor kamerleden en of dit voor ambtenaren ook facultatief is gesteld. De Interimregeling ziektekosten ambtenaren 1982 beoogt een tegemoetkoming in de premie van een ziektekostenverzekering te bieden, rekening houdend met de wijze waarop de rijksambtenaar is verzekerd. Voor rijksambtenaren is niet voorgeschreven op welke wijze zij zich moeten verzekeren (de IZR waar de leden van Groen Links aan refereren is een interprovinciale ziektekostenregeling). Met het van toepassing verklaren van de Interimregeling ziektekosten gaat derhalve voor kamerleden hetzelfde regiem gelden als voor rijksambtenaren. Overeenkomstig de ambtenaar heeft het kamerlid (behalve voor zichzelf) ook voor de echtgeno(o)t(e), voor één kind jonger dan 16 jaar en voor kinderen tussen de 16 en 27 jaar aanspraak (onder bepaalde voorwaarden) op een interimuitkering. Dit geldt ook voor het ongehuwd samenwonende kamerlid mits tevens is voldaan aan de voorwaarde dat een notarieel samenlevingscontract is opgemaakt. Voor de ambtenaar, voor de echtgeno(o)t(e), voor één kind jonger dan 16 jaar en voor kinderen tussen de 16 en 27 jaar, gelden afzonderlijke uniforme bedragen, te weten f 83,64, f 83,64, f 41,83 en f 47,- (voor het jaar 1990).

Artikel 7

De leden van de fractie van Groen Links konden weinig waardering opbrengen voor het facultatieve karakter van de OV-jaarkaart. Bij de voorgestelde regeling van de OV-jaarkaart heb ik mij, zoals hierboven al aangegeven, laten leiden door de voorstellen van de commissie-Dees waarin een facultatieve OV-jaarkaart is opgenomen. Mij is niet bekend of door het presidium van de Tweede Kamer overleg met de Nederlandse Spoorwegen wordt gevoerd over de prijs van de OV-jaarkaart. Wat betreft de vraag wat de situatie is van kamerleden die al over een OV-jaarkaart beschikken, kan worden geantwoord dat er niet in een vergoeding van een kaart is voorzien. De kaart zal in natura worden verstrekt.

Artikel 8

De leden van de fractie van Groen Links vroegen voorts naar de onderbouwing van het bedrag van f 62,- (de kleine etmaalvergoeding). Dit bedrag moet in relatie worden gezien met de etmaalvergoeding van f 162 waar een overnachting inbegrepen moet worden geacht. De kleine etmaalvergoeding is bedoeld als vergoeding zonder overnachting. Ambtenaren die onder het reisbesluit 1971 vallen krijgen afhankelijk van het aantal gewerkte uren een vergoeding, welke, inclusief toeslagen voor ontbijt, lunch en diner, bij 17 uur f 76,61 bedraagt.

Artikel 21

Het door de leden van de fractie van Groen Links aangehaalde citaat over de rechtvaardiging van een mogelijke belastende terugwerkende kracht met betrekking tot de onkostenvergoedingen, heeft geen betekenis voor de terugwerkende kracht van de verhoging van de schadeloosstelling, aangezien deze niet nadelig kan zijn. De zin dat kamerleden in 1990 worden geacht niet met het openbaar vervoer te reizen (een gelijke zin is eveneens opgenomen in artikel 7), is noodzakelijk in verband met artikel 7), is noodzakelijk in verband met artikel 23 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964, waarin met de aftopping van het reiskosten-forfait een verschil is aangebracht tussen de maximaal toegestane vergoeding voor reizen met het openbaar vervoer en per auto. Voor ambtenaren geldt de hoofdregel dat indien een ambtenaar verder dan 10 kilometer van zijn standplaats afwoont, hij recht heeft op een vergoeding die gelijk is aan de kosten van het openbaar vervoer naar de laagste klasse tot een maximum van f 80,84 per maand.

De minister van Binnenlandse Zaken,
C. I. Dales